

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1653/21-T

Název	Základní škola, Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace
Sídlo	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
E-mail	skola@zsvizina.com
IČ	71172050
Identifikátor	650061284
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ludmila Kainarová
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Na Vizině 28, 710 00 Ostrava-Slezská Ostrava
Termín inspekční činnosti	22. 3. 2022 – 24. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Na Vizině 28, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. K termínu inspekční činnosti školu navštěvovalo 149 žáků, z toho 112 žáků se vzdělávalo v sedmi třídách základní školy, 10 žáků bylo vzděláváno ve dvou třídách základní školy speciální. Ve třech třídách pro žáky s lehkým mentálním postižením bylo vzděláváno 27 žáků a v přípravné třídě 16 dětí. Základní škola evidovala celkem 54 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání v jednom oddělení 30 účastníkům. Školu navštěvuje osm žáků dětského domova, který se školou sousedí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy vykonává funkci od 1. 2. 2020. Řízení školy vychází z reálné koncepce vytvořené v souladu s podmínkami školy. Stanovené cíle se postupně daří naplňovat zejména ve stabilizaci a obměně pedagogického sboru a nastavením pozitivních vztahů mezi pedagogy, což zefektivňuje vzdělávání žáků a přispívá k rozvoji jejich potřeb. Řízení školy vychází z jasně stanovené organizační struktury, vymezení kompetencí a povinností jednotlivých pracovníků. Realizace činností napříč jednotlivými úseky je sledována a vyhodnocována, pravidelné porady vedení a pedagogické rady podporují vzájemnou spolupráci pedagogů a v jejich průběhu jsou bezodkladně řešeny aktuální problémy. Dílčí kompetence ředitelka vhodně delegovala na svou zástupkyni. Vedení školy průběžně hodnotí práci pedagogických pracovníků na základě plánovitě hospitační činnosti. Ve třídách základní školy v oblasti využívání inovativních metod a forem výuky, nastavení pravidel ohledně snižování absence a nastavení pravidel vhodného chování žáků chybí větší efektivita přijímaných opatření.

Třídy školy jsou vybaveny standardně, učební pomůcky a výpočetní technika jsou v průběhu vzdělávání využívány. Postupně dochází k vybavování tříd prostředky informačních a komunikačních technologií. K pohybovým aktivitám žáků slouží tělocvična, pracovní výchova je vyučována ve školní dílně. Školní družina využívá vlastní prostory, které jsou vhodně upraveny pro zájmové aktivity.

Složení pedagogického sboru umožňuje plnit záměry a cíle školních vzdělávacích programů. V posledních letech dochází k jeho obměně, škole se daří zaměstnat pedagogy s požadovanou kvalifikací. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě zpracovaného plánu, který však dostatečně nezohledňuje aktivizující a inovativní metody vzdělávání zejména ve třídách základní školy. Pedagogové by dle dat z dotazníkového šetření uvítali podporu dalšího vzdělávání v oblasti spolupráce s asistentem pedagoga či vzdělávání zaměřené na zvládnutí kázně ve třídách.

Poradenské služby škola zajišťuje prostřednictvím výchovného poradce a školního metodika prevence, kteří významnou měrou působí na žáky a třídní kolektivy. Ve spolupráci s třídními učiteli evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a společně realizují podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými zařízeními. Škola nastavila pravidla pro řešení absence žáků, která jsou zaměřena na okamžité jednání školy se zákonnými zástupci, případně výchovných komisí, spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí a s Policií ČR. Škola realizuje systém jednotného postupu učitelů při jednání se zákonnými zástupci žáků. Přesto je komunikace s některými zákonnými zástupci žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí obtížná a stávající způsob spolupráce nevede k omezení absence. Jedním z cílů primární prevence rizikového chování ve škole je snížení neukázněnosti

a problémového chování žáků, což se prozatím dle dotazníkového šetření příliš nedaří. Je potřeba zefektivnit práci se třídou i s externími odborníky na tuto problematiku.

Problematika bezpečnosti, ochrany zdraví a požární prevence jsou nedílnou součástí vzdělávání. Škola v souvislosti s realizovanými činnostmi vzhledem k sociálnímu prostředí, ve kterém žáci vyrůstají, průběžně seznamuje s riziky a se způsoby předcházení možných úrazů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Inspekční činnost byla zaměřena na hodnocení průběhu vzdělávání ve třídách základní školy, základní školy speciální, přípravné třídy a ve školní družině.

Většina hospitovaných hodin na prvním stupni základní školy se vyznačovala promyšlenou vhodně nastavenou strukturou. Pracovní klima podporovalo otevřenou komunikaci mezi pedagogy navzájem i mezi žáky. Jednotliví pedagogové podněcovali žáky k úsilí plnit zadané úkoly, čímž docházelo k pozitivní motivaci k dalšímu učení. Ve většině vyučovacích hodin převažovala frontální výuka a upřednostňování výkladu učiva v kombinaci se samostatnou prací žáků. Výjimečně byla zaznamenána účelná práce ve dvojicích či skupinách. Učitelé se tak dostatečně nezaměřovali na rozvoj spolupráce či diskuze v rámci řešeného problému. V hodinách rovněž nebyla zaznamenána práce s různými informačními zdroji, nedocházelo tak k interpretaci či kritické analýze daných úkonů. V části hodin byla pro prezentaci a doplnění učiva i zvýšení názornosti využita interaktivní technika. V závěru hodin byly zdařile využívány příležitosti k sebehodnocení žáků či vzájemnému hodnocení.

Ve výuce na druhém stupni základní školy rovněž převažovala frontální výuka v kombinaci se samostatnou prací žáků. Ve většině hospitovaných hodin žáci respektovali nastavená pravidla a normy. Měli možnost vyjádřit své názory, obsah učiva však nebyl vždy vhodně propojován s reálnými situacemi běžného života. Pouze ojediněle bylo pracováno s žákovskými postoji k jednotlivým tématům probíraným v hodinách. V nízké míře vyučující používali nové formy a metody výuky např. kritické myšlení, problémové metody či kooperativní výuku. Role asistentů pedagoga byla v navštívených hodinách pomocná, věnovali se podpoře jednotlivým žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. V některých hodinách však nebyl viditelný pedagogický soulad mezi vyučujícími a asistenty pedagoga. Vyučující poskytovali žákům příležitost aktivně se zapojit do výuky, při vypracování úkolů průběžně žákům poskytovali zpětnou vazbu. Závěrečné zhodnocení práce žáků, zopakování důležitých poznatků či sebehodnocení bylo i na druhém stupni zdařile uplatňováno. I přes výše uvedené dílčí nedostatky se škole podařilo oproti minulé inspekční činnosti zefektivnit vyučování napříč jednotlivými předměty.

Ve třídách základní školy pro žáky s lehkým mentálním postižením pedagogové vhodně uplatňovali prožitkové učení a při vzdělávacích činnostech využívali podnětný didaktický materiál. Realizované vzdělávací činnosti promyšleně a nápaditě motivovaly žáky k zájmu o výuku a vedly k naplňování vzdělávacích cílů. Vhodně zařazené pohybové chvílky vedly k procvičení učiva a zároveň k odreagování žáků. Výuka byla diferencovaná na základě možností jednotlivých žáků.

Průběh vzdělávání dětí v přípravné třídě příznivě ovlivňovalo podnětné prostředí a klidná pracovní atmosféra. Vyučující vhodně propojovala vzdělávání s relaxačními aktivitami, střídala činnosti, využívala motivační prvky i názorné pomůcky. Děti byly vedeny k rozvoji jemné motoriky včetně úchopu pracovního a psacího nástroje, pozornosti a zájmu o práci.

V hospitovaných hodinách základní školy speciální se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Průběh vyučovacích hodin učitelé dobře promýšleli, pro pochopení učiva využívali řadu názorných pomůcek. Důležitou součástí pedagogické práce bylo rozvíjení a stimulace hrubé motoriky, která pozitivně ovlivňuje jemnou motoriku i grafomotoriku. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní zpětnou vazbu, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům nejen prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést ke správnému využití volného času. Žáci si volili aktivity podle vlastního zájmu a momentálních potřeb nebo se zapojovali do výtvarných činností, k dispozici měli dostatečné množství her a hraček. Vychovatelky jim poskytovaly příležitosti k seberealizaci, přihlížely k jejich možnostem a schopnostem.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků škola stanovila pravidla, která jsou součástí školního řádu. Uplatňovány jsou standardní evaluační nástroje s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žákovských vědomostí a dovedností. Zásadní význam má především bezprostřední průběžné hodnocení jednotlivců spojené s konkrétní situací, které má výrazně motivační charakter. Ve třídách základní školy speciální je uplatňováno slovní hodnocení výsledků práce žáků.

Vyučující získávají přehled o znalostech jednotlivých žáků a výsledcích vzdělávání prostřednictvím běžných interních hodnotících nástrojů. Škola poskytuje neprospívajícím žákům možnost doučování, které v letošním školním roce 2021/2022 využilo více než 100 žáků. V loňském školním roce 2020/2021 neprospělo 40 žáků, počet neprospívajících byl ovlivněn rovněž z důvodu obtížnější komunikace se zákonnými zástupci v době distanční výuky. Škola se potýkala s výraznou absencí, v loňském školním roce bylo evidováno 43635 hodin, z toho 1020 hodin bylo neomluvených. V případech zhoršeného prospěchu či nárůstu absence se škola snaží přijímat opatření tak, aby u žáků eliminovala ohrožení školním neúspěchem, avšak ne u všech žáků jsou tyto postupy efektivní. Opatření přijímaná školou vzhledem k absenci žáků bylo a je zkomplikováno nejen koronavirovou pandemií, ale také z důvodu negativního přístupu části zákonných zástupců, což se škola snaží řešit na dostupných úrovních. Žáci pokračují ve středním vzdělávání na středních odborných školách, některé žáky však škola nedokáže motivovat k pokračování ve studiu, projevuje se zde také vliv nepodněného domácího prostředí. Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost v dalším studiu žáků, kteří ve vzdělávání pokračují prostřednictvím kontaktu se středními školami, či v rámci neformálních rozhovorů s absolventy.

Škola ověřuje znalosti žáků prostřednictvím interního testování a rovněž se zapojila do externího zjišťování. Výsledky testování z minulých let byly převážně hodnoceny jako slabé. Vzhledem k tomu, že většina žáků pochází ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, se škole účinněji nedaří tyto žáky motivovat ke vzdělávání.

Škola v rámci distanční výuky, a to zejména kvůli špatným možnostem internetového připojení jednotlivých domácností, zvolila asynchronní výuku, kde bylo vyžadováno vypracování zadaných úkolů. Zákonným zástupcům škola poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání mimo jiné v rámci třídních schůzek. Škola se snaží účelně vytvářet prostředí pro zapojení žáků do individuálních a týmových soutěží (recitační, sportovní)

podporujících především jejich zájem i nadání. Dosahované výsledky jsou pravidelně vyhodnocovány a oceňovány.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy zejména spolupráce se školami podobného typu v rámci například sportovních či recitačních soutěží. Ve škole působí školní parlament složený ze zástupců žáků jednotlivých ročníků, který pod vedením pedagogů pomáhá při realizaci školních akcí a podílí se rovněž na chodu školy svými náměty, které vedení školy zohledňuje. Škola tím posiluje sociální kompetence žáků.

Školní vzdělávací program školní družiny je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností. Vychovatelka se snaží o vybudování nebo posílení motivace žáků k účelným volnočasovým aktivitám. Při vzdělávání v přípravné třídě se učitelky se zaměřovaly na rozvoj základních schopností a dovedností, zaznamenan byl rozvoj hrubé i jemné motoriky.

Závěry

Vývoj školy

- V období od minulé inspekční činnosti v květnu 2019 došlo ke změně na pozici ředitelky školy.
- V posledních letech dochází k obměně pedagogického sboru.
- Oproti minulé inspekční činnosti došlo k zefektivnění vzdělávání ve třídách základní školy.

Silné stránky

- Uplatňování speciálně pedagogických postupů ve třídách základní školy speciální a cílená diferenciací činností respektující možnosti žáků vytváří klima podporující učení, posiluje jejich pozitivní sebepojetí a sebevědomí a vede k individuálnímu rozvoji žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Využívání standardních vzdělávacích postupů bez aplikace inovativních metod a forem práce při vzdělávání nevede k aktivizaci žáků základní školy.
- Přetrvávající nízká míra úspěšnosti a motivace žáků ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí k dalšímu vzdělávání.
- Vysoká absence žáků negativně ovlivňuje výsledky žáků v průběhu vzdělávání.
- Spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími nebyla vždy zcela efektivní, nedocházelo mezi nimi k systematické spolupráci.
- Pedagogický tým není formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků cíleně orientován na nové trendy ve výuce či práci se třídou a žáky s nevhodným chováním.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit se na oblast dalšího vzdělávání učitelů směřující k inovativním metodám a formám výuky či práci s žáky s nevhodným chováním, a na jejich následnou aplikaci do vzdělávacího procesu.

- Snižovat soustavným pedagogickým působením a spoluprací všech zainteresovaných účastníků vzdělávání vysokou absencí žáků.
- Vést pedagogy a asistenty pedagoga k systematické spolupráci především při přípravě a průběhu práce s jednotlivými žáky.
- Cíleně motivovat žáky k dalšímu vzdělávání nejen ve spolupráci se zákonnými zástupci, ale i podporujícími organizacemi, a tím posouvat míru jejich úspěšnosti ve škole vzhledem k jejich uplatnění v budoucím životě.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní školu platný ve školním roce 2021/2022
2. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální platný ve školním roce 2021/2022
3. Školní vzdělávací program přípravné třídy platný ve školním roce 2021/2022
4. Školní vzdělávací program školní družiny platný ve školním roce 2021/2022
5. Třídní knihy vedené ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
6. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
7. Organizace školy 2021/2022 (mj. organizační řád včetně organizačního schématu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost, organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, roční plány práce, koncepční záměry)
8. Školní matrika vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
9. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vybraný vzorek)
10. Vybraná dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve školním roce 2021/2022 včetně knihy úrazů
11. Vybraná ekonomická dokumentace za rok 2020 a 2021 ke dni zahájení inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Daniel Jakubek Ph.D., školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Daniel Jakubek Ph. D. v. r.

PaedDr. Jarmila Horová, školní inspektorka

PaedDr. Jarmila Horová v. r.

Mgr. Irena Křiváková, školní inspektorka

Mgr. Irena Křiváková v. r.

Ing. Klára Kudlíková, kontrolní pracovnice

Ing. Klára Kudlíková v. r.

Mgr. Monika Kamradková, odbornice na vzdělávání
žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Mgr. Monika Kamrádková v. r.

V Ostravě 11. 4. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Kainarová,
ředitelka školy

Mgr. Ludmila Kainarová v. r.

V Ostravě 12. 4. 2022